

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De Nieuwe En Naauwkeurige Neederlandse Hovenier,
Onderwyzende hoe hier te Lande, onder dit Climaat een
Thuin, met zyn Parken, Paaden, Glintingen en Heiningen
wel zal aangeleid, en hoe de Boomen aan ...**

Te Leyden, 1735

Het Enten door Nadering, Soogen genaamd

[urn:nbn:de:bsz:31-139361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-139361)

geslagt zyn; En onder deeze zou de ervaarenste en verstandigste
Thuinman geen een van duizend enten kunnen doen gelukken,
maar wel de anderen, indien hy de vereischte voorligtigheid ge-
bruikt, dat 's te zeggen, van zyn Enten wel te snyden, en wel en-
ten regter tyd te stellen.

II. HOOFDPUNT.

Van het Enten door Nadering, Soogen genaamd.

LEERLING.

UE heeft my onderweezen myn Vriend, dat de Ouden niet
alleenlyk in discreet, en kwalyk te pas, alle soorten van
boomen Enten, maar ook verscheide manieren uitgevon-
den en geinventeert hadden; Nogtans heb ik hooren zeggen,
dat men tegenwoordig nog op verscheide manieren Ent, als door
Nadering en Sooging, met het fluitje, met het schildeken, of
occuleeren genaamd, met de kroon, en met het popje, entenge-
naamd.

ERVAARE.

Ik beken, dat men tegenwoordig op alle deeze manieren Ent;
Om dat men'er zelfs heel wel mede kan gelukken, maar nadien dee-
ze verscheide manieren van Enten, tot twee kunnen gebragt wer-
den, namentlyk, Enten en Occuleeren, zo zal ik van de andere
maar kortelyk iets zeggen, als niet geheel noodzakelyk zynde.

LEERLING.

Hoewel'er van deeze vyf manieren maar twee gebruikt wer-
den, zoude ik evenwel blyde zyn, indien UE de moeite wilde
nemen om die alle te leeren.

ERVAARE.

Ik zal van de nadering of sooging beginnen, als van een manier
die de verstandige natuur aan de Menschen schynd geleerd te heb-
ben, en zekerlyk, 'tis van haar vermogen, en niet van 's Men-
schen bekwaamheid dat zy deeze kennis geput hebben; En om u
deeze waarheid te bevestigen, moet ik u eerst doen verstaan, wat
naderen of soogen is.

Enten.

Enten door nadering kan maar geschieden met twee jonge boomen of meerdere na by malkander geplant, en daarom dus genoemd, 't is een bysonder manier van enten, om dat men in alle de andere manieren de Enten van verre kan brengen, maar dat kan hier niet geschieden, om dat gelyk ik zeg de boom die men enten wil, heel dicht by den ander moet staan of schuins leggen, daar men de soort van hebben wil.

Wat belangd, dat ik gezegd heb, dat de natuur selvs dit geleerd heeft, dat bevestigd de dagelykse ondervinding, als men ziet dat twee takken van een boom kruiffen, en met de tyd zodaanig vereenigen, dat men den een onder die vereeniging kan affnyden, zonder dat men behoefd te vreezen, dat hy verdroogen zal.

LEERLING.

Nadien twee Takken van een ende zelve boom natuurlyk t'samen vereenigen, zo is'er niet veel kunst van nooden, tot deeze manier van Enten.

ERVAARE.

Gy hebt gelyk, maar nadien men de Entstammen dicht by de boomen van de goede soort moet geplant hebben, dat moeyelyk is, zo zoude ik u raaden, nooit met deeze manier te bemoeyen, of 't moest weezen by geval, dat men eenige goede stam by een goede boom had staan: By voorbeeld, indien men Zaaylingen van Perfikken had, waar van den eene beeter was, dan de andere, zo kan men op de slegtste zoogen, indien zy dicht genoeg by een staan.

LEERLING.

Ik begryp dat het in der daad een servituyt en een onderwerping is, den een by den ander te planten; Evenwel, nadien het in een kweekery kan gebeuren, gelyk UE beliefd te zeggen, zal het my vermaak zyn, indien UE my daar van de reegels wilt geeven.

ERVAARE.

Hier op zal ik u zeggen, dat men op twee manieren soogen kan, en beide zeer gemakkelyk, de eerste geschied dus; Onderfeld dat gy twee jonge boomen van dezelve soort hebt, den een Tam, den ander Wild, zo neemd met d'afgaande maan van February, en tak of lot van de Tamme boom in de hand, en brengd hem

hem by de wilde stam op een effe plaats, en daar hy zonder krenken of geweld kan gebragt werden; Teekend deeze plaats, neem d' drie vingeren breed van de schil en zeer weinig van het hout van de tamme Tak, en ook zo veel van de wilde stam, brengt deeze plaatzen net te samen, en bindze toe met een spaansche mat of 't een of 't ander, als 't behoort.

De tweede manier is al het zelve, wat de nadering belangd, maar de snyding waar door men ze wil doen vereenigen is geheel anders, want in plaats van dat men in de voorgaande, de snyding egaal even lang moet doen, van stam en tak, zo moet men in deeze de wilde stam splyten ter plaatze daar men de tak kan brengen, nogtans zonder aan het merg te raken, dan moet met de tak van weerskanten, de schors affnyden op de voorzide plaats, ter langte van de dikte van de wilde stam, en brengen dat in de gezegde opgespleete stam, de welke men moet saamen binden, met het een of 't ander, van 't een eind der spleet tot het ander, of met d' Entwasch toefmeeren.

LEERLING.

Op wat tyd moet men ontbinden, of dit bandje los snyden, met welke dese twee aan een gehegt zyn?

ERVAARE.

Drie of vier weeken, na de Enting, als men siet dat het hout geswollen is; Dat veroorzaakt, dat het bandje s'inkt, gelyk een ring wanneer de vinger door eenig toeval geswollen is, dan moet men niet langer wagten, om het bandje los te maken; Om twee Reedenen; De eerste, om dat gelyk ik u leeren zal als wy van het Occuleeren spreekken, den boom door zyn waschdom het bandje met zyn schors bedekken zou, zo dat het daar na onmogelyk zou kunnen weg genomen werden, zonder den boom te bederven, gelyk gy begrypen kund door de gelykenis van de Ring aan de geswollen vinger; De twee reden is, om dat de enten daar grotelyks mede beschadigt werden, nadien zy nooit kunnen voortkoomen, die dit gebrek hebben, wat moeite of zorg dat men daar toe doet, en die zo verwaarloofd zyn, kan men verworgde Enten noemen.

LEERLING.

Wanneer moet men de wilde stam boven de vereeniging affnoeien, en de Ent van haar moeder affcheiden?

Ik

ERVAREN.

Ik meen dat men wagten moet tot het einde van den volgende Winter, eer het sap klimd, hoewel het sommigen al in October doen; Maar ik agt het goed te wagten, tot dat het selste vriezen voorby is; Myn reden is, dat het beeter is in February alle soort van boomen te snoeyen, volgens de gemeene mening der Thuynlieden, als in den Herft : By gevolg is het beeter hier mede te wagten, tot de maand van February, met alle soorte van Enten, die veel te lyden souden hebben, van de moeder afgescheiden gederende de strengheid, van den winter. Ik soude hondert tegenwerpen kunnen maken, tegen de geene die anders doen; Maar indien 't verstand, dat ider overvloedig genoeg meend te hebben, hun dese waarheid niet genoeg doet kennen; Zo zal de ondervinding indien zy 'er de moeite van willen nemen, leeren.

III. HOOFDPUNT,

Van het Enten, met het Fluitje.

LEERLING.

UE heeft my zo klaar de manier van Enten door nadering, of afzogen getoond, dat ik my verseeker met een weinig oeffening daar wel haast geleerd in te maken; En ik zoude seer wel voldaan zyn, indien ik geen meer moeyelykheid in de andere manieren van Enten vond, als in deze.

ERVAARE.

Nadien gy genoeg hebt, dat ik u in alle de manieren van Enten onderwys, zal ik voortgaan, met die door een knopje of botje geschieden, die na het zoogen de gemakkelykste is; Ende deze geschied op tweederley manieren, te weten met het Fluytje, of door Occulatie. Daar in verschillende met de andere manieren van Enten, om dat zy in de zomer werd gedaan, en om dat men tot de Ent geen Tak of Spruiten neemt van veele botjes beset, gelyk in 't zoogen, en Enten in de spleet, maar alleenlyk schors van het zelve jaar geschoote lot, aan 't welke een slapend botje moet zyn, dat nog niet doorgeschooten is, en om deze reeden, werd deze manier van Enten, met het botje genaamd.

Wat